Wim Pelt

Maup Caransa

VASTGOEDMAGNAAT UIT AMSTERDAM

2019 Prometheus Amsterdam

DE KIDNAP

Maup Caransa kijkt op zijn gouden horloge: kwart over één. 'Dag jongens, tot de volgende week.' Vier bridgepartners blijven achter in de Continental Club. Naar huis, het is al vrijdag, over een paar uurtjes moet er weer gewerkt worden. Caransa trekt zijn witte gabardine over zijn donkerblauwe kostuum, duwt de buitendeur open en loopt de trap af naar het Professor Tulpplein. Halverwege bedenkt hij: misschien is het beter dat ik even terugga om te kijken of er nog iemand is die weg wil. Dan kunnen we samen oplopen. Hij staat stil en draait zich om. Welnee, wat een onzin. Die paar meter naar de auto kan hij wel alleen lopen. Het is mistig. De Rolls-Royce staat op de taxistandplaats tegenover het Amstel Hotel. Met vaste tred loopt hij erop af. Het Amstel Hotel baadt in licht. Niemand te zien. De portiers zitten zeker weer aan de koffie. Als eigenaar had hij zich daar altijd mateloos aan kunnen ergeren, nu is het zijn probleem niet meer. Nog slechts enkele meters van zijn Rolls verwijderd ziet hij uit de richting van het fietstunneltje naar de Weesperzijde vier donker geklede mannen komen. Twee op het trottoir van het Professor Tulpplein en twee op de rijbaan, een meter of twee uit elkaar. Onmiddellijk voelt hij een dreiging die hem de adem beneemt. Zal hij het Amstel Hotel binnenschieten? Kom nou! Hij ziet de receptionist met een smalende grijns op zijn anders zo uitgestreken tronie al voor zich. Waar komt die plotselinge bangigheid vandaan? Al een week of twee heeft hij het idee te worden gevolgd. Zijn villa aan de Baambrugse Zuwe werd vanuit een auto in de gaten gehouden. Ze hadden zelfs de brutaliteit gehad om op zijn oprit te keren. Onbeschermd en weerloos voelt hij zich nu. Had hij zijn Smith & Wesson .38 Special maar bij zich, maar die ligt thuis, daar loop je niet mee rond. Een lijfwacht zou toch wel een veiliger gevoel geven. Maar ja, altijd zo'n gorilla bij je, waar is dan je privacy? Moet die mee als je naar je vriendin gaat? Voor de deur wachten zeker. En altijd blijven er momenten dat je even alleen bent. Dán pakken ze je. Of ze

pakken Rika, of Chelly, of een van de jongens. Daar moet je toch niet aan denken. Nee, laten ze dan maar bij hem komen...

Te laat ziet Caransa dat de mannen bivakmutsen met oog- en mondgaten over hun koppen hebben getrokken. In paniek schiet hij op zijn auto af, de autosleutels in zijn trillende hand. Ze zijn al bij hem. Zonder een woord te zeggen slaan ze op hem in. Vuisten in wollen handschoenen beuken zijn kaken, een vlammende pijn schiet door zijn hoofd. Hij voelt schoppen in zijn nierstreek. Zijn geschreeuw lijkt door niemand te worden gehoord. Ze willen zijn geld natuurlijk! Caransa smijt zijn polstasje met geld en papieren in de struiken, alsof hij een stok gooit om een hond te laten rennen. Ze reageren er niet op. Hij probeert zich te verweren met ooit aangeleerde worstelgrepen en vecht voor zijn leven, maar tegen deze kerels moet hij het afleggen. Zijn polsen zitten als in bankschroeven bekneld. Ze proberen hem bewusteloos te slaan. Dadelijk slaan ze hem nog dood. Dan geeft hij de strijd op, laat zich door zijn knieën zakken en houdt zich bewusteloos. Het schoppen en slaan houdt op. Terwijl ze hem met de hakken over het trottoir naar een rode auto slepen verliest hij een van zijn lakschoenen. Hij wordt tegen de carrosserie gedrukt en verwacht in de kofferbak te worden gewerkt, maar ze duwen hem achterin, tussen voorstoelen en achterbank. Zijn voeten steken nog uit. Door het andere achterportier trekt iemand hem verder de auto in. Er gaat een jas over zijn hoofd, hij wordt naar beneden gedrukt en krijgt stalen handboeien om. Niemand zegt iets. Ze stoppen hem watten en kauwgom in zijn oren. Hij ligt op zijn buik op de vloer. Twee mannen op de achterbank zetten hun voeten op zijn rug. Portieren klappen dicht en met gierende banden stuift de wagen linksaf. Dan wordt meteen geremd. De brug over de Amstel staat wegens werkzaamheden omhoog. De auto keert in de Sarphatistraat om naar links de Weesperstraat in te schieten. Caransa's gezicht wordt in de ruwe vloerbedekking gedrukt. Stof dringt in zijn neus. Lichtflitsen van straatlantarens en tegenliggers zijn alles wat hij ziet. Iemand zegt in het Engels dat het een flink eind rijden gaat worden, maar lang duurt de rit niet, hooguit een halfuur. Op de bestemming aangekomen gaat de auto door de veren als ze over iets hobbeligs rijden. Het moet een oude auto zijn. Caransa heeft het idee dat ze een garage in rijden. Er wordt een geblindeerde motorhelm over zijn hoofd geschoven. In het gele vizier staan de letters LEXAN. Hij wordt uit de auto gesleurd, gaat over iemands schouders en wordt na een meter of tien zes treden op gedragen. Waar is hij? Hij hoort gezoem. De metro misschien? Is hij in de Bijlmer? Ze zijn door een soort sluis gekomen, in een met kleden

afgeschutte ruimte van 2,25 bij 2,50 meter binnen een grotere ruimte. Twee, drie paar handen grijpen hem vast, gooien hem neer, pakken hem weer op. Hij wordt gefouilleerd en de handboeien en helm gaan af. Hij bevindt zich in een onverlichte ruimte. Ruw trekken ze hem de kleren van zijn lijf. 'Hé, waar is dat voor nodig?' Zijn onderbroek mag aan blijven. Ze duwen hem op een ledikant waarop een dun kampeermatrasje ligt, donkerrood met blauwe strepen of ruiten, en maken hem met een handboei vast aan een stang van het ledikant. Van twee kanten worden radio's aangezet, keihard. 'Het is twee uur, u luistert naar de radionieuwsdienst van het ANP.' Van de ontvoering wordt nog geen melding gemaakt. Hij is misselijk en moet overgeven. Zijn hoofd bonkt. Waarschijnlijk heeft hij een lichte hersenschudding. Is het nou volslagen donker, of is hij soms blind geworden? Nee, moeder heeft de deurtjes van de bedstee weer dichtgedaan. Hij roept dat hij niet kan slapen. Ze komt, hij kijkt in haar vermoeide ogen, haar bleke gezicht...

Zo had ik mij voorgesteld een biografische roman over Maup Caransa te beginnen. In de zomer van 1990 las ik in de Pyreneeën De stad der wonderen *van Eduardo Mendoza. Een fantastische historische roman over een Barcelonese zakenman die zich rond de eeuwwisseling vanuit bittere armoede met gewelddadige middelen opwerkte tot een van de rijkste mannen van Spanje. Vanuit biografisch perspectief wordt daarin een beeld geschetst van Barcelona tussen de twee wereldtentoonstellingen. Zo'n boek moet ik over Amsterdam schrijven, bedacht ik, maar dan vanaf de Eerste Wereldoorlog tot nu. Welke succesvolle zakenman is daarvoor het meest geschikt? Ik ken er niet veel van naam. Als historicus van de arbeidersbeweging heb ik voornamelijk over arbeiders geschreven, over communisten met name. Maar Maup Caransa? Is hij niet iemand die zich vanuit de armoede heeft opgewerkt? Zonder verder te zoeken kies ik voor deze onroerendgoedmagnaat. Een buitengewoon interessante Amsterdammer, zo blijkt: zeker geen godfather zoals de hoofdfiguur in Mendoza's boek, maar minstens zo kleurrijk, ooit dé successtory van de nagenoeg verdwenen joodse handel rond het Waterlooplein, sinds de jaren zestig een van de meest gevierde zakenlieden in de pers, het onderwerp van talloze al dan niet verzonnen verhalen en, als eerste miljonair in Nederland, gekidnapt bovendien.*

Nu ik deze regels schrijf is het onderzoek zo goed als afgerond. Ik zou wel een biografische roman willen schrijven, maar betwijfel of ik daar de literaire kwaliteiten voor heb. Een biografie ligt meer voor de hand, dat hoort tot

het metier van de historicus. Maar een biografie is meestal een chronologisch verhaal dat bijna onvermijdelijk uitgaat als een nachtkaars, net als het leven van de persoon in kwestie. Bij iemand als Caransa komt daar nog bij dat er te veel lacunes zullen blijven, witte plekken, juist daar waar het echt interessant wordt. Caransa heeft de reputatie van een machtig zakenman waarmee je geen ruzie moet krijgen, niet in de laatste plaats vanwege zijn vermeende contacten in de onderwereld. Dat maakt het moeilijk om mensen te vinden die iets willen vertellen over zaken die Caransa als minder positief zou kunnen beschouwen. Geen biografische roman en dus evenmin een chronologisch verhaal rond te veel witte plekken. Wat dan wel?

Vanaf het begin van het onderzoek heb ik een logboek bijgehouden. Rond dit logboek zal ik de biografie opbouwen. Niet volgens de levenslijn van de wieg tot het graf, maar als een kroniek van het onderzoek. Zo kan de lezer zien hoe ik te werk ben gegaan, wat ik aan de weet ben gekomen en wat mijn beweringen waard zijn. Daarbij zal ik details bij elkaar moeten vegen, want ik kan de lezer niet van week tot week mee naar het archief nemen om mij te volgen in langzaam groeiend inzicht.

Hoewel ik het onderzoek in het Kadaster pas in 1996 heb verricht, zal ik de resultaten daarvan inbrengen wanneer betreffende panden aan de orde komen, want het achter elkaar zetten van duizenden feiten en feitjes zou elke lezer doen afhaken. Interviews zal ik zoveel mogelijk bij de beschreven onderwerpen zetten, omdat zulks de levendigheid ten goede komt.

Het onderzoek heeft lange periodes stilgelegen. Dan dreigde ik het geloof te verliezen dat ik dit boek ooit nog tot een goed einde zou brengen. Maar steeds weer, wanneer ik al voortploeterend op nieuwe bronnen stuitte, raakte mijn schrijverij opnieuw in een stroomversnelling. Ondanks de lange duur van het onderzoek – zo'n twintig jaar – en de haperende voortgang, zal ik zoveel mogelijk vasthouden aan mijn logboek.

WAAR TE BEGINNEN

Mijn onderzoek begint op 11 oktober 1990 in de Universiteitsbibliotheek aan het Singel. Het enige wat ik op de naam 'Caransa' vind is Ab Caransa, een verre neef die onder meer schreef over het wegvoeren van de joden uit de Transvaalbuurt. Aan het Spui loop ik Athenaeum binnen. De verkoopster weet zich een portret te herinneren in een populair dunnetje, maar zonder titel is het geen zoeken. Van Gennep, De Slegte, het antiquariaat in de Oude Hoogstraat:

niets. Mijn zoektocht brengt me op het Waterlooplein bij een oude dame met een boekenkraam. Nee, dat boekje kent ze niet, en ze wil weten wat ik met Caransa heb? Ik leg het idee van mijn boek uit. 'Denkt u dat daar belangstelling voor is?' Caransa is op het Waterlooplein wel bekend en niet alleen in positieve zin. Oudere marktkooplui moeten daar heel wat over kunnen vertellen, vooral de joden onder hen. Wie bijvoorbeeld? Ze stuurt me naar Kloos, een oude joodse man die met antiek aan de waterkant staat. In de keet achter zijn kraam zit mevrouw Kloos, een waardige bejaarde dame, met een rossig bebaarde kleinzoon. Ik leg uit waarvoor ik kom. 'Nee, daar doet opa niet aan mee,' zegt ze tegen haar kleinzoon. Haar man kan er niet tegen over de oorlog te praten. Ja, maar over de tijd vóór de oorlog? Nee, daarmee worden toch oude wonden opengereten. Ik wandel langs bejaarde joodse handelaren, maar geneer me ze aan te spreken. Door de glazen deuren van de Stopera verlaat ik het plein. Naar beneden de metro in, richting Gemeentearchief.

Een halfuur later blader ik door mappen met artikelen uit de dag- en weekbladpers. Er zitten honderden knipsels over Maup Caransa in. Is hij geïnterviewd dan begint een artikel vaak met een beschrijving van het interieur van zijn werkkamer of woning, hoe hij gekleed is, hoe hij zich gedraagt en spreekt. Zijn verhalen zijn doorspekt met Jiddische humor en hij heeft een platte manier van redeneren. Met een stapel fotokopieën kom ik thuis. Wekenlang ben ik bezig alle verhalen in chronologische volgorde in de computer te zetten.

Een van de eerste journalisten die uitgebreid aandacht aan Caransa besteedde was Paul de Casparis in *De Telegraaf* van 9 november 1963. 'M. Caransa, van olieman tot huizenbaron' luidt de vetgedrukte titel boven een foto van de dan bijna achtenveertigjarige Caransa. 'Vroeger liep hij met de handkar, maar nu bezit hij *f* 17 miljoen.' Maup Caransa, volgens *De Telegraaf* de grootste handelaar in onroerend goed van de hoofdstad, bezat onder meer het Mercedeshotel aan het Bachplein, een flatgebouw aan de Haarlemmerweg, de Rex-bioscoop, een villa aan de Weteringschans, het Badhotel te Zandvoort en een fabriek op 21.000 m^2 grond in Appingedam. De Casparis vergaapte zich aan Caransa's huis, verscholen in het groen van de Amstelveense diamanthoek. Een plafond van teakhout, een echte Rembrandt en een echte Jan Steen aan de wand en een Mercedes 300 SL in de garage. 'Het verhaal van Caransa is het grootste succesverhaal in onroerend goed dat in ons land te vinden is,' juicht De Casparis. 'Een verhaal van een flitsende koopmansgeest, geholpen door de algemene stijging in het onroerend goed.' Na de oorlog was Caransa begonnen met handel in ge-

bruikte legergoederen. Hij zag tijdig dat de dumphandel zijn beste tijd had gehad en schakelde over op onroerend goed. Van zichzelf zei hij:

> Eigenlijk ben ik handelaar in geld. Ik koop geld in de vorm van hypotheken en leningen voor vier en een half procent en verkoop het via de huur van mijn huizen voor acht of meer procent.

De rest van de pers ging pas aandacht aan Caransa besteden vanaf maart 1964, nadat hij het Doelen Hotel had gekocht.

> Of ik speculant ben? Nee, hoor. Ik ben handelaar. Gewoon handelaar in onroerend goed. Dat daar wel eens speculatie bij komt, omdat een bepaald object in waarde stijgt – zoals bij ons in Amsterdam het Waterlooplein – is voor ons alleen maar plezierig.

Zo werd Maup Caransa op 7 maart 1964 geïntroduceerd door *Het Vrije Volk*. Zijn triomfantelijke verhalen kwamen zonder kritische kanttekeningen zó in de krant.

HET DOELEN HOTEL I

Caransa had altijd al iets speciaals met het Doelen Hotel. Als zijn moeder de deur van de bedstee dichtdeed en de kleine Maup klaagde niet te kunnen slapen, dan zei zij: 'O, kan jij niet slapen? Ga jij dan maar in het Doelen Hotel slapen.' Het Doelen Hotel was een luxe wereld waar arme mensen niet eens langs de voor de deur postende livreien kwamen. Dit grapje van zijn moeder komt vaker in interviews terug.

Met Kerstmis 1963 dineerde Caransa met zijn familie in het Doelen Hotel. Na het dessert was Lambert van Sterkenburg, directeur en tot voor kort eigenaar van het Doelen Hotel, naar hun tafel gekomen. Zij kenden elkaar al langer. Caransa had in september 1962 Van Sterkenburgs Hotel Rembrandt in Noordwijk afgehuurd voor de bruiloft van zijn dochter Chelly. Van Sterkenburg kwam hem vertellen dat Reinder Zwolsman het Doelen Hotel, evenals de Noordwijkse hotels Palace en Rembrandt, aan het EMS-bezit (Exploitatie Maatschappij Scheveningen) had toegevoegd. Caransa bekende dat hij het Doelen Hotel had willen kopen. 'Ik zal wel es kijken,' had Van Sterkenburg geantwoord. Half februari informeerde

Caransa opnieuw bij Van Sterkenburg. 'Ik spreek Zwolsman van de week; zal het hem vragen.' Volgens *De Telegraaf* was Van Sterkenburg op eigen initiatief een koper voor het Doelen Hotel gaan zoeken. Eerst had hij bij Krasnapolsky aangeklopt. Zwolsman zou niet van plan zijn geweest het Doelen Hotel een blijvende plaats in zijn concern te geven, want het hotel was niet renderend te maken. Caransa kreeg een afspraak en zaterdag 22 februari 1964 reed hij met zijn schoonzoon Maurice Schelvis naar Zwolsmans Wassenaarse villa Rust en Vreugde. Behalve Zwolsman, in die tijd de meest geruchtmakende vastgoedtycoon van Nederland, waren daar Verhagen Metman en Van Sterkenburg. Caransa startte de onderhandelingen offensief. Hij somde alle nadelen van het hotel op: achterstallig onderhoud, er kon niet geparkeerd worden, er waren geen mogelijkheden voor uitbreiding met aangrenzende panden, enzovoorts. Zwolsman liet een kaart komen om hem van repliek te dienen. 'Wat zit ernaast?' Caransa: 'Water voor een ophaalbrug.' 'Goed dat laten we dempen.' 'Jij kent de stad niet. Daar moeten toch schepen door.' 'Hoeveel per dag?' 'Dat weet ik niet; het is lang geleden, dat ik brugwachter was, maar zeker drie à vier per dag.' Er viel een stilte, waardoor Van Sterkenburg in het midden kon brengen: 'Het is een hotel van standing. Het is in 1460 gebouwd, Rembrandt heeft er nog *De Nachtwacht* geschilderd.' Zwolsman, ineens vol aandacht: 'Wat? Dat had je wel eens eerder mogen vertellen, Van Sterkenburg, dat is bijzonder belangrijk!' Zwolsman bleef doorzagen over *De Nachtwacht*. Hij suggereerde zelfs dat Caransa er een museum van zou kunnen maken, en hij wilde de opbrengst van de entreegelden al gaan uitrekenen. Na uren onderhandelen werd het gesprek afgebroken. Onderweg zei Caransa tegen zijn schoonzoon: 'Ik geloof niet dat hij zal verkopen.'

Hierna ging Caransa naar Israël, waar hij in Eilat een hotel met zeventig kamers en zwembad aan het bouwen was. Twee dagen eerder dan gepland, op dinsdag 3 maart, was hij weer terug. Die nacht belde Zwolsman hem om vier uur 's nachts op. 'Zeg Caransa, wat heb je geboden?' Hij noemde een lager bedrag. 'Dat is niet waar, dat is niet leuk van je. Nee, Caransa, naar waarheid.' Zwolsman wist heel goed wat hij geboden had. 'Maar je krijgt nou Rembrandt erbij.' 'Luister 's Zwolsman, je moet niet proberen m'n vader kinderen te leren maken. 't Is de prijs of niet.' Ook dit gesprek duurde uren. Verhagen Metman en Zwolsmans horecaman Kuneman werden uit bed gebeld. Uiteindelijk was het verschil tussen vraag en aanbod nog maar een halve ton. Donderdagmorgen elf uur belde Zwolsman opnieuw. Caransa: 'Met Van Rijn...' Zwolsman: 'Wat? Wat?' 'Met Rembrandt van

Rijn.' 'O ja, heb je Saskia naar bed gebracht?' 'Ja hoor, die ligt te slapen.' Zwolsman: 'Ik doe het, maar heb je geld?' 'Ja,' blufte Caransa. Ze maakten een afspraak voor drie uur die middag in het Doelen Hotel. 'Dan hebben we Van Sterkenburg erbij, ik koop alles lock, stock en barrel.' Zwolsman: 'Denk erom, nog niets in de pers.'

Zwolsman stuurde Kuneman en Verhagen Metman. Caransa liet notaris Spier komen. Hij ging langs het hoofdkantoor van de Amsterdamsche Bank en de filialen Jodenbreestraat en Damrak om zoveel mogelijk contanten bij elkaar te krijgen. Zo zou hij *f* 800.000 bij elkaar hebben gesleept, nog niet de helft van de koopsom. In zijn koffertje zaten 431 briefjes van duizend, de rest in kleine coupures, tot rijksdaalders toe. Aldus Caransa. Volgens *De Telegraaf* van zaterdag 10 maart 1964 was Caransa met Zwolsman overeengekomen dat hij slechts 10 procent van de koopsom betaalde en de juridische overdracht over vijf maanden zou plaatsvinden. Hoe het ook zij, Zwolsman kwam zijn geld niet zelf in ontvangst nemen. Caransa moest het met diens secondanten doen, die hem nogmaals op het hart drukten de transactie geheim te houden, om de fiscale boekwinst door te kunnen schuiven naar een van Zwolsmans noodlijdende nv's. Kuneman bracht nog een argument voor geheimhouding ter sprake: het personeel van het in het Doelenpakket verpakte Ruteck's-filiaal Kalverstraat moest nog worden ingelicht. Vrijdag was het personeel nog voorgelogen dat van verkoop geen sprake was. Zwolsmans plan mislukte doordat *De Telegraaf*-journalist Paul de Casparis via tipgevers van de bijeenkomst van beide partijen hoorde. Hij belde Caransa met de vraag of deze misschien bezig was te kopen. Caransa ontkende maar verzocht hem om vijf uur terug te bellen. Kuneman kreeg het vermoeden dat de zaak was uitgelekt en belde om half-vijf EMS-man Goudsmit met de opdracht de zaak aan het ANP door te geven, zonder te reppen over Ruteck's. Die avond kreeg Caransa Zwolsman aan de lijn: 'Kom morgen je geld maar terughalen, de koop gaat niet door.' In de veronderstelling dat Caransa het bericht had verspreid beschuldigde Zwolsman hem van woordbreuk. Caransa: 'Dat heeft je eigen Kuneman gedaan. Dan had je zelf maar moeten komen.' Nadat Zwolsman in eigen kring had geïnformeerd belde hij terug: de koop ging toch door. Volgens *De Telegraaf* was in de transactie opgenomen dat Zwolsman Reveillon en Ruteck's in de Kalverstraat nog twee jaar zou exploiteren en daarvoor huur aan Caransa ging betalen, zodat er een nieuwe accommodatie kon worden gevonden voor het personeel. Ook dat bleek een leugen. De pers maakte veel ophef over dit conflict. Zwolsman ontkende dat er een compensabel

verlies had kunnen worden afgetrokken. Door alle gedoe – het gerucht deed de rondte dat er onenigheid was in het bestuur van de EMS en dat het hier een min of meer gedwongen verkoop betrof – daalde EMS op de beurs met 7 punten. Volgens Zwolsman was Caransa bereid geweest een prijs te betalen die ruim boven de taxatiewaarde lag. Dit was de eerste keer dat zij zakendeden, want zij hadden elkaar pas twee weken eerder ontmoet. Caransa huurde Van Sterkenburg in als adviseur voor het Doelen Hotel en eventuele andere hotels. Daarmee maakte Van Sterkenburg de overstap van EMS naar EMC (Exploitatie Maatschappij Caransa), zoals Caransa zijn zaak sinds eind maart 1964 noemde.

Voor Caransa had het Doelen Hotel niet in de eerste plaats economische waarde: de aankoop deed zijn aanzien in Amsterdam stijgen – weg van het Waterlooplein en de dumphandel. Caransa liet aan de pers weten dat hij erover dacht in het hotel te gaan wonen. 'Het is een bijzonder mooi hotel, vanaf vanavond ben ik er de exploitant van,' meldde hij trots in het *Nieuws van de Dag* van 5 maart.

Nu kon de verbouwing beginnen. Caransa liet de twee door een gang gescheiden eetzalen bij elkaar trekken en door de Amsterdamse binnenhuisarchitect S.H. Le Grand inrichten tot een klassiek Frans restaurant voor 200 à 250 personen. De verbouwing was niet zonder risico. Vóór de 90 centimeter dikke muur werd weggebroken had Caransa eerst een verzekering van 5 miljoen afgesloten, vanwege het instortingsgevaar. De muur was niets minder dan de oude gevel. Omdat geen aannemer het aandurfde liet Caransa het door zijn eigen mensen doen. Er kwamen 48 stutten te staan. Op de hogere verdiepingen hield men angstvallig de muren in het oog, maar het bleef bij wat vallende kalk. Het gewicht werd naar de resterende muurdelen overgebracht en in het midden van het dansvloertje kwam een zuil te staan. Uit Parijs kwamen dure stoffen en twee kristallen kroonluchters, die naar ontwerp van Le Grand waren vervaardigd en op de gewenste sterkte konden worden afgesteld. Door de Koninklijke Verenigde Tapijtfabriek te Deventer werd een groot rood tapijt geweven. Tot in alle details werd de empirestijl aangehouden. Romig witte wanden en langs alle randen in de lambrisering was een zachtgrijze lijst geschilderd. 'Net alsof er stof op ligt,' had Caransa gezegd. Gordijnen in Frans rood rond de boogramen, een achttiende-eeuws schilderij en antieke spiegels. In de hal een donkerrood tapijt. De hal en de lounge waren ook in empirestijl gebracht. Zelfs de portier stak in het nieuw: een lange zwarte Skipper-jas met grijs vest en

vergulde knopen. Ondanks alle vernieuwing bleef de sfeer onaangetast. Tegen Le Grand had Caransa gezegd: 'Maak er maar iets moois en goeds van, ga je gang maar.' Le Grand: 'Alleen het beste van het beste mocht gebruikt worden. Ik heb nog nooit zo'n gemakkelijke opdrachtgever gehad als de heer Caransa. Hij heeft nooit gevraagd wat het allemaal zou gaan kosten en de rekeningen zullen voor hem dan ook wel een verrassing zijn.' De kosten beliepen een kleine miljoen. Caransa wist dat je hiervan een klein hotelletje kon bouwen, maar hij was bang, ook maar één stoel of lamp te veranderen, vanwege de eeuwenoude traditie. In *de Volkskrant* zei hij, wijzend op een kostbaar stuk antiek: 'Neem nu zo'n stoel, die kost me tweeduizend gulden. Ik geef er nog geen drie gulden voor bij me thuis; maar je moet nou eenmaal die klassieke sfeer zien te handhaven.' Aan de verbouwing was drie maanden dag en nacht gewerkt door veertig mensen. Het hotel bleef daarbij in vol bedrijf. Hij deed de verbouwing welbewust in de zomer- en niet in de stille winterperiode, omdat de toeristen in het seizoen geen uitwijkmogelijkheden naar andere hotels hadden.

Tegen *Het Vrije Volk*: 'Mijn hotel is wel het duurste van Amsterdam, maar er is dan ook sfeer. Nu zijn de hotelkamers aan de beurt en wordt van het terras een overdekt lunchrestaurant gemaakt. Mijn voorganger zat 42 jaar in het vak en veranderde het interieur nooit. Ik zit er 42 dagen in en begin deze verbouwing. Als het niet goed gaat verkoop ik het. Maar ik vind dat je het eerst moet proberen.'

In 1964 verschafte Caransa The Beatles onderdak in het Doelen Hotel. Het Hilton en het Amstel Hotel hadden uit angst voor tumult van de fans gezegd dat ze waren volgeboekt. Caransa kreeg daarmee weer publiciteit. Hij slaagde erin voor de camera's te komen, terwijl hij zijn beroemde gasten persoonlijk in een rondvaartboot hielp. Vijfentwintig jaar later waren de verhalen natuurlijk alleen maar mooier geworden. Caransa:

> Ik vond het eigenlijk wel een mooie stunt! Nee, ik wist bij God niet wat die Beatles voorstelden, maar ik begreep wel dat het succesnummers waren, dat ze veel publiciteit wisten te trekken. Dus ik dacht: laat ze maar bij ons komen. Maar ik zei wel: 'Doe een beetje kalm an!' Nou ja, zo kalm werd het natuurlijk niet.[1]

The Beatles hadden de hele eerste etage afgehuurd. De Doelenstraat was afgezet en hotelgasten konden er alleen met een speciaal pasje door. *Het Parool* had aangekondigd dat The Beatles op vrijdagavond op het balkon

Maup Caransa in de eetzaal van het Doelen Hotel in 1964.
Foto: Ben Meerendonk.

zouden verschijnen, volgens Caransa voor het *Polygoonjournaal*. Er verdrongen zich zo'n zevenduizend fans onder het balkon. Toen The Beatles om tien uur 's avonds verschenen brak er een oorverdovend gekrijs los. Caransa tegen de pers:

> Na die roerige avond zat ik, halftwee 's nachts, met 'n paar mensen van het hotel en een paar politiemensen uit te puffen, zo van hèhè, dat hebben we gehad. Komen opeens de heren naar beneden: 'We gaan naar de hoeren!' Wie? Alle vier geloof ik. Nou ja, wat moet je dan? Ik wou er toch wel een oogje op houden. Dus ik versier een politiewagen en wij richting hoerenbuurt. Staan ze op een brug rond te kijken, komt er zo'n tippelaarster aan en daar willen ze wel wat mee. Zegt die hoer tegen een collega: 'Hier kijk, wat een viezerikken! 't Lijken wel de Bietels!' Ha! Nou ja, ik zeg: ik heb nog wel een aardige nachtclub voor jullie. Dus wij naar Femina op het Rembrandtplein. Daar probeerden ze weer met een van die dames aan te leggen, maar die zag het ook niet zitten, die vond ze veel te vies. Kan je nagaan, terwijl buiten 25.000 meisjes stonden die dolgraag met ze in bed wilden duiken!